

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

DOI <https://doi.org/10.59647/978-617-520-999-8/1>

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

14 листопада 2024 року

Київ
Видавництво Ліра-К
2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 27 від 29 листопада 2024 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. – 728 с.

ISBN 978-617-520-999-8

У матеріалах VII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу; сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

*За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність
їх автори.*

УДК 37.09

УДК 004.8:37

Погребний Микита Віталійович,

здобувач вищої освіти навчальної групи ПНК-22

Київського національного університету

будівництва і архітектури;

науковий керівник: Рябчун Юлія Володимирівна,

доктор філософії, доцент кафедри інформаційних технологій

Київського національного університету

будівництва і архітектури

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

У роботі проаналізовано вплив штучного інтелекту (ШІ) на сучасну освіту та перспективи використання у вищих навчальних закладах та проблеми, що виникають у зв'язку з цим, досліджено потенційні можливості використання ШІ в освітньому процесі України, виклики та ризики його впровадження.

За даними індустрії електронного навчання, інструменти управління навчанням будуть оснащені можливостями ШІ протягом наступних трьох років [1]. Дослідження провідних європейських та українських авторів підкреслюють важливість ШІ у реформуванні освітніх практик. У своїй роботі «Five ways artificial intelligence has already changed higher education», зазначає, що з моменту появи ChatGPT та GPT-4 університети активно аналізують можливості та ризики використання ШІ [2].

Розглянемо досвід європейських країн з огляду програм та ініціатив у країнах ЄС, зокрема Фінляндії, Естонії та Німеччини.

Фінляндія відома своєю прогресивною освітньою системою, яка активно використовує технології ШІ. Однією з ініціатив стала програма “Цифровізація шкіл”, що передбачає інтегрування сучасних технологій до навчального процесу, яка спрямована на створення передового цифрового середовища в освіті до 2027 року [3]. Ця програма, якою керує Національне агентство з освіти Фінляндії у співпраці з Міністерством освіти і культури, підтримує цифрове навчання через інтеграцію технологій на всіх освітніх етапах, від раннього дитинства до вищої освіти. Стратегія зосереджена на підвищенні цифрової компетентності студентів і викладачів, розробці сумісних цифрових сервісів і сприяттві стійкій цифровій інфраструктурі для забезпечення рівного доступу до цифрових ресурсів для всіх студентів. Програма узгоджується з

більш широкими політиками ЄС, такими як План дій цифрової освіти та Цифровий компас, встановлюючи амбітні цілі для Фінляндії, щоб стати світовим лідером у сфері сталої цифровізації для рівності в освіті та навчання протягом усього життя.

«Електронна школа» Естонії (e-School) [4] – широко використовувана цифрова платформа, створена в 2002 році в рамках ініціатив цифрової освіти в країні. Програма дозволяє вчителям, учням і батькам взаємодіяти в централізованому онлайн-середовищі. Вона містить функції для відстеження академічного прогресу, реєстрації відвідуваності, керування завданнями та полегшення спілкування між батьками та вчителями. Електронна школа, яку використовують близько 85% естонських шкіл, допомогла зробити Естонію лідером інтеграції освітніх технологій. Платформа підтримується цифровою стратегією Естонії, яка включає e-Koolikott, онлайн-бібліотеку освітніх ресурсів, і зосереджена на цифровій грамотності та підтримці вчителів. З 2015 року естонські системи на основі ШІ проводять аналіз успішності учнів та видають їм рекомендації. Крім того естонські школи співпрацюють з інститутами науки для розробки нових технологій та підготовки педагогів. Уряд реалізує програму під назвою “Digital Compass 2030”, яка передбачає, що ШІ проникне у всі сфери діяльності, у тому числі науку і в основні галузі економіки.

У Німеччині програми впровадження ШІ в освіту реалізуються через ініціативи «DigitalPakt Schule» [5], що передбачає значні інвестиції в цифрову інфраструктуру. Програма націлена на модернізацію шкільних закладів та підвищення їхньої здатності використовувати технології ШІ для автоматизації навчальних процесів і адміністративних завдань. Німеччина також активно підтримує дослідження в галузі освітніх технологій, фінансуючи проекти, спрямовані на адаптацію ШІ для покращення навчального процесу.

Впровадження ШІ в освітній процес України має значний потенціал для модернізації системи освіти, проте це супроводжує низькі виклики, які потребують комплексного рішення. Одним із основних викликів впровадження ШІ в освітній процес в Україні є недостатня технічна інфраструктура. Багато освітніх закладів, особливо у віддалених регіонах, не мають необхідного обладнання, програмного забезпечення та швидкісного інтернету для реалізації технологій ШІ. Це обмежує можливості використання інноваційних навчальних платформ та адаптивних систем.

Інтеграція ШІ в освіту також піднімає важливі правові та етичні питання. Одним із ключових аспектів є безпека даних, оскільки технології ШІ часто

потребують збору та аналізу великої кількості інформації про учнів. Це викликає занепокоєння щодо конфіденційності та захисту персональних даних. Законодавча база в Україні ще не повністю адаптована до вимог використання технологій ШІ, що створює юридичні ризики для навчальних закладів. Для регулювання використання штучного інтелекту в освіті в країнах ЄС було прийнято нормативно-правовий акт “Digital education plan 2021-2027” – це оновлена політична ініціатива Європейського Союзу (ЄС), яка визначає спільне бачення високоякісної, інклюзивної та доступної цифрової освіти в Європі та спрямована на підтримку адаптації освіти та навчання [6].

Ще одним серйозним викликом є недостатня кількість фахівців із відповідною кваліфікацією для роботи з технологіями ШІ. Багато викладачів не мають необхідних знань і навичок для інтеграції ШІ в навчальний процес. Для успішної реалізації технологій ШІ в освіті важливо проводити спеціалізовані тренінги та програми підвищення кваліфікації, щоб допомогти педагогам освоїти нові інструменти та методики навчання.

Для ефективного впровадження ШІ в освітній процес в Україні потрібно інвестувати в розвиток технологічної інфраструктури освітніх закладів, забезпечити їх сучасним обладнанням, програмним забезпеченням та доступом до Інтернету. Також важливо створити спеціалізовані фонди та гранти для навчальних закладів, які дозволять запроваджувати інноваційні технології. Крім того, слід розробити національні стратегії розвитку ШІ в освіті, що визначатимуть пріоритети і напрямки розвитку, а також механізми моніторингу і оцінки їх ефективності.

Також є важливою співпраця з європейськими партнерами у впровадженні кращих практик використання ШІ в освіті. Україна може брати участь у міжнародних проектах та програмах, обмінюючись досвідом з іншими країнами, які вже мають успішний досвід інтеграції ШІ в освітній процес. Це може включати спільні дослідження, тренінги для педагогів, а також обмін інформацією про новітні технології та інновації в освіті. Така співпраця також допоможе Україні адаптувати європейські практики до своїх умов і забезпечити синергію в розвитку освітньої системи.

У результаті проведеного дослідження виявлено, що інтеграція ШІ в українську освітню систему має значний потенціал для покращення якості навчання, індивідуалізації процесу навчання та автоматизації адміністративних завдань. Однак, виклики, пов'язані з технічною інфраструктурою, правовими та етичними аспектами, а також кадровими питаннями, потребують уваги для успішної реалізації цих можливостей, зокрема рекомендується:

1. Розробити комплексну державну програму для модернізації освітніх закладів та впровадження нових технологій.

2. Посилити міжнародну співпрацю з європейськими країнами для обміну досвідом та знаннями.

3. Забезпечити підготовку кадрів через спеціалізовані програми навчання для викладачів.

4. Проводити дослідження та оцінки впровадження ШІ в освіту, щоб виявити ефективні практики та адаптувати їх до потреб України.

Список використаних джерел

1. Власюк О. П., Степаненко О. К., Приходькіна Н. О. Вплив штучного інтелекту та інформаційних технологій на мобільну освіту та навчання майбутнього. Академічні візії. 2023. № 26.

2. Williams T., Grove J. Five ways AI has already changed higher education. URL: <https://is.gd/n7iYRB>

3. Opetushallitus. URL: <https://www.oph.fi/fi> (дата звернення: 15.10.2024).

4. E-Estonia. e-School Initiative. URL: <https://e-estonia.com/> (дата звернення: 15.10.2024).

5. Schule 4.0. URL: <https://bdi.eu/> (дата звернення: 15.10.2024).

6. Тимошенко Є.А. Цифровізація освітньої діяльності за допомогою систем ШІ: досвід ЄС та України. Вінниця, 2023. Т. 1. 157 с.

УДК 159.955.2:657.1:378.147

Подібка Володимир Васильович,

здобувач вищої освіти навчальної групи зОіАм-23

Київського національного університету

будівництва і архітектури;

науковий керівник: Калениченко Руслан Арсенович,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету

будівництва і архітектури

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ З ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Сучасний освітній процес вимагає нових підходів до розвитку навичок критичного мислення у студентів, особливо у таких спеціальностях, як облік та аудит, де робота з великим обсягом інформації та аналізом даних є невіддільною частиною професійної діяльності. Критичне мислення

Моїсєєва Анастасія Олександрівна, науковий керівник: Деніжна Світлана Олександрівна

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....630

Mykola Neborachko, науковий керівник: Sova Margarita Oleksandrivna

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF TRAINING SPECIALISTS IN CONDITIONS OF ECONOMIC INSTABILITY.....633

Павлусик Ілона Михайлівна, науковий керівник: Берташ Марія Ігорівна

ФЕНОМЕН САМООЦІНКИ У ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....635

Переходько Сергій Олександрович, науковий керівник: Мартиненко

Наталія Василівна

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ТА ЙОГО МІСЦЕ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....638

Погребний Микита Віталійович, науковий керівник: Рябчун Юлія

Володимирівна

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ.....642

Подібка Володимир Васильович, науковий керівник: Калениченко Руслан

Арсенович

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ З ОБЛПКУ ТА АУДИТУ.....645

Розум Олександр Олександрович, науковий керівник: Марченко Ольга

Іванівна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ КАДРОВОГО ГОЛОДУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....649

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VII Міжнародної конференції

(Київ, 14 листопада 2024 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*

Підписано до друку 03.01.2025. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 42,31. Обл.-вид. аркушів – 35,24.
Тираж 300

Виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net